

Asia

Komission tiedonanto kestävyyttä edistävästä kemikaalistrategiasta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 14.10.2020 tiedonannon *Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia -Kohti myrkytöntä ympäristöä* (COM(2020) 667final) osana vihreän kehityksen ohjelmaa. Strategian liitteenä julkaistiin 56 toimenpidekohtaa sisältävä taulukko sekä viisi komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa, jotka käsittelevät hormonitoimintaa häiritseviä aineita, per- ja polyfluorattuja alkyylilyhdisteitä (PFAS), kemikaalien yhteisvaikutuksia, REACH-asetuksen artiklan 138 mukaisia uudelleentarkasteluita ja konsultaation aikana saatuja kommentteja kemikaalistrategiasta.

Komissio esitteli strategian ympäristöneuvostossa 23.10. ja neuvoston ympäristötyöryhmässä 6.11.2020. Käsittely ympäristötyöryhmässä alkaa 16.11.2020. Puheenjohtajamaa Saksan tavoitteena on käydä periaatekeskustelu ympäristöneuvostossa joulukuussa.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n uusi kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia on kunnianhimoinen ja kattava kokonaisuus, joka tavoittelee ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun entistä parempaa tasoa sekä edistää innovaatioita ja siten tukee osaltaan kokonaisvaltaista muutosta kohti kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja. Suomi kannattaa toimintasuunnitelman horisontaalista otetta sekä toimien suuntaamista laajasti yhteiskunnan eri sektoreille. Kemikaalien kestävä hallinta on edellytys kiertotaloudelle ja tukee ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä luonnon monimuotoisuuden suojelua.

Suomi painottaa, että kemikaalistrategian toimeenpanossa tulee huomioida Green Dealin kokonaistavoite vihreän kasvun, hiilineutraalisuuden ja kestävästä kiertotalouden Euroopasta. EU voi olla globaalilla tasolla kemikaalisääntelyn ja turvallisuuden edelläkävijä vain, jos se pysyy houkuttelevana kohteena vihreille investoinneille ja osoittaa, että kestävä tuotanto on myös taloudellisesti järkevää.

Suomelle ovat tärkeitä toimet, joilla edistetään vesistökuormituksen vähentämistä, turvallisia materiaalikiertoja ja kiertotaloutta. Suomi pitää tärkeänä, että strategian toimeenpanossa edistetään korkeatasoista tutkimusta, osaamisen kehittämistä, uusien

teknologioiden käyttöönottoa sekä soveltamista kestävyyttä ja kannattavuutta tukeviksi innovaatioiksi.

Suomi kannattaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että EU:n markkinoille saatettavat tuotteet täyttävät lainsäädännön vaatimukset riippumatta tuotteiden valmistusmaasta tai myyntikanavasta.

Suomi katsoo, että EU:n tulee aktiivisesti vaikuttaa myös EU:n ulkopuolisiin maihin ja tukea kansainvälisiä pyrkimyksiä kemikaalien kestävään hallintaan sekä edistää Agenda2030 toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamisesta. Suomi pitää tärkeänä kansainvälisen kemikaalien merkintäjärjestelmän (GHS) käyttöönoton edistämistä maailmanlaajuisesti, sekä GHS-järjestelmän piirissä tehtävää kehitystyötä.

Tiedonanto sisältää listauksen 56 lainsäädäntöaloitteesta tai muusta toimenpideehdotuksesta, mutta ei sisällä näiden tulevien aloitteiden yksityiskohtia. Suomen kannat näihin yksittäisiin aloitteisiin muodostetaan siinä vaiheessa, kun komissio on antanut niistä ehdotuksensa. Suomi pitää haasteellisena strategian aloitteiden suurta määrää. Ehdotusten arviointi komission paremman sääntelyn suuntaviivojen ja välineistön mukaisesti ennen niiden edistämistä on tarpeen. Komission paremman sääntelyn suuntaviivat ja välineistö sisältävät kattavat ohjeet, miten vaikutusarviointit ja sidosryhmäyhteistyö tulee toteuttaa. Suomi katsoo, että esitetty aloitteiden aikataulu vuosille 2021-2024 on kunnianhimoinen ja tiivis, mutta myös mahdollistaa kemikaaleja koskevan lainsäädännön johdonmukaisuuden parantamisen, mikä on myös yksi avaintekijöistä pitkän tähtäimen investointien suunnittelussa.

Hormonitoimintaa häiritsevät aineet

Suomi kannattaa hormonitoimintaa häiritseviä aineita koskevan lainsäädäntöpohjan vahvistamista ihmisen ja ympäristön altistumisen ehkäisemiseksi. Suomi tukee aineiden harmonisoitua tunnistamista eri säädöksissä. Tunnistettujen aineiden rajoittaminen eräissä kuluttajatuotteissa on Suomen mielestä perusteltua. Suomi kannattaa työntekijöiden ja erityisen haavoittuvien ihmisryhmien suojelua hormonitoimintaa häiritseviltä aineilta. Aineiden tunnistamista ja yhtenäistä riskienhallintaa voitaisiin tehostaa ”yksi aine, yksi arviointi” -lähestymistavallaperiaatteen soveltamisella, aineiden arvioinnilla ryhminä sekä EU-virastojen ja tieteellisten komiteoiden yhteistoimintaa tehostamalla. Suomi katsoo, että tutkimusvaatimusten yhtenäistäminen eri säädösten välillä on tarpeellista. Eläinkokeiden määrän minimoimiseksi ja testaamisesta aiheutuvien kulujen säästämiseksi olisi oleellista varmistaa tietojen käyttö eri säädösalueiden välillä. Suomi korostaa kansainvälisen yhteistyön merkitystä tarvittavien tutkimusmenetelmien kehittämisessä.

Suomi tukee hormonitoimintaa häiritsevien aineiden lisäämistä REACH-asetuksen erityistä huolta aiheuttavien aineiden luetteloon ja aineiden priorisointia REACH-rajoitusehdotusten valmistelussa.

Per- ja polyfluorialkyyliyhdisteet (PFAS)

Suomi tukee komission tavoitetta vähentää per- ja polyfluorialkyyliyhdisteille eli PFAS-yhdisteille altistumista ja niistä aiheutuvia riskejä, esimerkiksi kieltämällä ne käyttötarkoituksissa, joissa ne eivät ole yhteiskunnan kannalta välttämättömiä. Suomi pitää tärkeänä, että PFAS-yhdisteiden rajoittamisessa voidaan soveltaa aineryhmiin

perustuvaa lähestymistapaa ja rajoituksia tehdään kemikaalilainsäädännön lisäksi vettä, elintarvikkeita, teollisuuden päästöjä ja jätteitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Suomi pitää hyvänä, että komissio valmistele aloitteen PFAS-yhdisteiden esiintymistä tuotteissa koskevien oikeudellisten vaatimusten käyttöönotosta osana kestäviä tuotteita koskevaa aloitetta. Suomi kannattaa PFAS-yhdisteisiin liittyvien huolenaiheiden käsittelyä maailmanlaajuisesti asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla ja EU:n laajuisen lähestymistavan käyttöönottoa tutkimus- ja innovaatiotuen antamiseksi sellaisten innovatiivisten menetelmien kehittämiseksi, joilla voidaan korvata PFAS-yhdisteitä tuotteissa sekä ehkäistä niiden aiheuttamaa ympäristön pilaantumista.

Yhteisvaikutukset

Suomi tukee komission tavoitteita kemikaalien yhteisvaikutusten paremmasta huomioonottamisesta kattaen eri sektoreiden lainsäädännön. Suomi pitää tärkeänä, että tietopohjaa kemikaalien yhteisvaikutuksista edelleen parannetaan.

Suomi katsoo, että tarvittavien tutkimusmenetelmien kehittämisessä ja riskinarviointiohjeistuksien laatimisessa kansainvälisen yhteistyö, etenkin OECD:n puitteissa, on tärkeää.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 14.10.2020 Kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian ”Kohti myrkytöntä ympäristöä” (COM(2020) 667 final) osana vihreän kehityksen ohjelmaa (COM(2019) 640 final). Strategian liitteenä julkaistiin 56 toimenpidekohtaa sisältävä taulukko sekä viisi komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa, jotka käsittelevät hormonitoimintaa häiritseviä aineita, per- ja polyfluorattuja alkylyliyhdisteitä (PFAS), kemikaalien yhteisvaikutuksia, REACH-asetuksen artiklan 138 mukaisia uudelleentarkasteluita ja konsultaation aikana saatuja kommentteja kemikaalistrategiasta.

Kemikaalistrategian tavoitteena on varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön parempi suojelu vaarallisilta kemikaaleilta. Strategia pyrkii myös edistämään turvallisten ja kestävien kemikaalien innovaatioita ja mahdollistamaan siirtymisen kemikaaleihin, jotka ovat suunniteltu turvallisiksi ja kestäviksi. Strategia liittyy useisiin muihin komission strategioihin ja aloitteisiin, esim. kiertotalouden toimintasuunnitelmaan (COM(2020) 98 final), teollisuusstrategiaan (COM(2020) 102 final), biodiversiteettistrategiaan (COM(2020) 380 final) ja pellolta pöytään strategiaan (COM(2020) 381 final).

Strategian toimenpiteissä on useita ja useille eri toimintasektoreille suuntautuvia lainsäädäntöaloitteita, kuten REACH-asetukseen, CLP-asetukseen, biosidiasetuksen, kasvinsuojeluaineita koskevaan asetukseen, elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita koskevaan asetukseen, elintarvikkeissa olevia vieraita aineita koskevaan asetukseen, elintarvikkeiden lisäaineasetukseen, teollisuuspäästädirektiiviin, lelujen turvallisuudesta annettuun direktiiviin, yleiseen tuoteturvallisuusedirektiiviin, kemiallisiin tekijöihin liittyvään direktiiviin, asbestialtistus työssä direktiiviin, kosmeettisista valmisteista annettuun asetukseen, pohjavesidirektiiviin, puhdistamolietettä koskevaan direktiiviin, pesuaineasetukseen, markkinavalvonta-asetukseen sekä ympäristön laatunormeja koskevaan direktiiviin liittyen. Lisäksi aloitteita ehdotetaan tehtäväksi YK:n maailmanlaajuisen luokitus- ja merkintäjärjestelmään (GHS, Globally Harmonised System), sekä YK:n Tukholman ja Baselin sopimukseen. Ehdotetaan myös asetusta Euroopan kemikaaliviraston (ECHA)

asemasta. Osa näistä aloitteista voidaan tehdä lainsäädännön liitemuutoksilla ja komission tiedonannoilla, mutta suuri osa vaatii asetuksen tai direktiivin muuttamista ja siten myös vaikutusten arvioinnin.

Hormonitoimintaa häiritsevät aineet

Tiedonannon mukaan ihmisten ja ympäristön altistumiseen hormonitoimintaa häiritseville aineille on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ne yhdistetään yhä useammin sairauksiin, jotka vaikuttavat hormonijärjestelmän kautta ja niiden kasvava käyttö aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle ja luonnonvaraisille eläimille sekä aiheuttaa taloudellisia kustannuksia yhteiskunnalle. Hormonitoimintaa häiritseviä aineita käsitellään useissa säädöksissä, mutta rajoitetusti ja hajanaisesti. Lainsäädäntöpohjaa olisi lujitettava ja yksinkertaistettava sen varmistamiseksi, että hormonitoimintaa häiritsevät aineet tunnistetaan ja ihmisten ja ympäristön altistuminen minimoidaan. Tämä edellyttää ennalta ehkäisevän yleisen lähestymistavan omaksumista riskinhallintaan kaikessa lainsäädännössä, jotta voidaan välttää hormonitoimintaa häiritsevien aineiden käyttö erityisesti kulutustavaroissa.

Hormonitoimintaa häiritsevien aineiden riskien hallitsemiseksi komissio aikoo:

- ehdottaa EU-säädöksiin sitovaa harmonisoitua määritelmää hormonitoimintaa häiritseville yhdisteille. Se perustuisi WHO:n määritelmään ja kasvinsuojeluaine- ja biosidiasetusten mukaisiin kriteereihin;
- varmistaa, että hormonaaliset haitta-aineet kielletään kulutustavaroissa heti, kun ne on tunnistettu, ja niiden käyttö sallitaan vain silloin, kun sen on osoitettu olevan yhteiskunnan kannalta välttämätöntä (muutoksia REACH-asetukseen, elintarvikekontaktimateriaaleja, kosmetiikkaa ja leluja sekä mahdollisiin muihin myöhemmin tunnistetaviin kulutustavaroita koskeviin säädöksiin);
- vahvistaa työntekijöiden suojelua sisällyttämällä hormonaaliset haitta-aineet REACH-asetuksen erityistä huolta aiheuttaviin aineisiin;
- tarkistaa ja tiukentaa tietovaatimuksia lainsäädännön eri aloilla;
- nopeuttaa sellaisten menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla tuotetaan tietoa hormonaalisista haitta-aineista aineiden seulonnan ja testauksen avulla.

Kemikaalistrategian valmistelua varten on tehty hormonitoimintaa häiritsevien aineiden säätelyä koskeva lainsäädännön toimivuustarkastelu, joka kattoi kaikkiaan 35 säädöstä.

Toimivuustarkastelun mukaan hormonitoimintaa aineita säädellään nykyisin eri tavoin eri säädöksissä. Tämä johtuu osain siitä, että säädöksiä on annettu eri aikoina sekä siitä, että aineiden erilaisille käyttötarkoituksille on haluttu määritellä erilaisia riskinhallintatoimia. Osassa säädöksiä (biosidi- ja kasvinsuojeluaineasetukset) on määritelty tutkimusvaatimukset ja kriteerit hormonitoimintaa häiritsevien aineiden tunnistamiseksi. Tunnistettuja aineita ei hyväksytä muutoin kuin suppeiden poikkeusten perusteella. REACH-asetuksessa hormonitoimintaa häiritsevät aineet voidaan tunnistaa erityistä huolta aiheuttaviksi aineiksi (SVHC), joihin voidaan soveltaa tapauskohtaisesti rajoituksia tai lupamenettelyä. Useissa säädöksissä (mm. vesipolitiikan puitedirektiivi, elintarvikekontaktimateriaalit, kosmetiikka) riskinhallintatoimia sovelletaan REACH-asetuksen nojalla tunnistetuin haitallisiin aineisiin eikä hormonitoimintaa häiritsevillä aineilla ole erityisiä menettelyjä.

Hormonitoimintaa häiritsevien aineiden osalta ei ole tieteellistä yksimielisyyttä siitä, onko hormonaalisella vaikutuksella kynnyсарvo eli voidaanko aineelle määritellä turvallisen altistumisen taso. Tämä vaikeuttaa riskinhallintamenetelmän valintaa.

Kynnysarvon puuttuessa riskiä voidaan yksinkertaisimmillaan hallita kieltämällä aine sen jälkeen, kun se on tunnistettu hormonitoimintaa häiritseväksi. Näin menetellään biosidi- ja kasvinsuojeluaineiden kohdalla, elleivät kyseisissä asetuksissa mainitut suppeat poikkeusperusteet täyty. Toinen riskinhallintastrategia kynnysarvon puuttuessa on kemikaali- ja käyttökohtainen arviointi ja soveltuvien riskinhallintamenetelmien valinta kuten REACH-asetuksessa. Eräissä säädöksissä (kosmetiikka, elintarvikekontaktimateriaalit) ei määritellä erityisiä toimia, jos turvallista altistumistasoa ei pystytä määrittelemään, mutta päätöksillä pyritään minimoimaan altistuminen.

Toimivuustarkastelun mukaan aineiden tunnistamisessa REACH-, biosidi- ja kasvinsuojeluaineasetuksen kriteereiden mukaisesti ei havaittu epäyhtenäisyyksiä. Myöskään valittujen riskinhallintamenetelmien valinnassa ei katsottu olevan ristiriitoja. Tosin vertailun perustaksi oli vielä käytettävissä hyvin vähäinen lukumäärä aineita, jota on käsitelty eri säädösten mukaisissa menettelyissä. Tutkimusvaatimusten yhtenäistämällä ja yksi aine, yksi arvio –periaatteen soveltamisella parannettaisiin säädösten koherenssia.

Säädösten vaikuttavuuden arviointi on haastavaa. Ihmisen ja ympäristön altistumisen joillekin rajoitetuille aineille on havaittu laskeneen eräissä monitorointitutkimuksissa. Sen sijaan hormonitoimintaa häiritsevien aineiden osuutta ihmisen terveyteen ja eläimissä havaittuihin hormonaalisiin vaikutuksiin ei täysin tunneta, koska niihin vaikuttavat samanaikaisesti elintavat ja monet muut ympäristön tekijät. Tutkimusmenetelmien kehittämällä, tutkimustietojen jakamisella eri säädösten kesken ja sisällyttämällä riskinhallintamenettelyjä hormonitoimintaa häiritseville aineille eräisiin säädöksiin, vaikuttavuutta voitaisiin parantaa.

Säätelyjärjestelmän tehokkuutta voisi tehostaa parantamalla virastojen ja tieteellisten komiteoiden yhteistyötä ja käsittelemällä aineita ryhminä. Teollisuudelle kasvavat testausvaatimukset aiheuttavat kustannuksia. Riskien, kustannusten ja hyötyjen arvioinnin menettelyjä tulisi kehittää.

Hormonitoimintaa häiritsevien aineiden säätely EU-tasolla turvaa suojelutason yhdenmukaisuutta ja sisämarkkinoita. EU-tasoisella säätelyllä voidaan myös saada aikaan vaikutuksia kansainvälisesti. Hormonitoimintoja häiritsevien aineiden säätelylle on suuri yhteiskunnallinen tilaus.

Per- ja polyfluorialkyyliyhdisteet (PFAS)

Per- ja polyfluorialkyyliyhdisteitä (PFAS) käytetään monissa kuluttajatuotteissa, palonestoaineena sekä elektroniikassa. Erittäin kestävä hiili-fluoridoksen vuoksi PFAS-yhdisteet hajoavat ympäristössä erittäin hitaasti. PFAS-yhdisteet rikastuvat ravintoketjussa ja kertyvät elimistössä veren proteiineihin, munuaisiin ja maksaan. Yhdisteiden kertyminen elimistöön johtuu siitä, että ne eivät helposti erity virtsan tai ulosteiden mukana.

Tiedonannossa todetaan, että PFAS-yhdisteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. PFAS-yhdisteiden esiintyminen ympäristössä on lisääntyvä huolenaihe, kun otetaan huomioon maaperän ja veden (ml. juomaveden) lukuisat pilaantumistapaukset EU:ssa ja maailmanlaajuisesti. Huolestuttavaa on myös PFAS-yhdisteiden ihmisille aiheuttamat sairaudet sekä pilaantumisen aiheuttamat yhteiskunnalliset ja taloudelliset kustannukset. Tämän vuoksi komissio ehdottaa kattavaa toimenpidekokonaisuutta, jolla puututaan PFAS-yhdisteiden käyttöön ja niiden aiheuttamaan pilaantumiseen. Tavoitteena on

erityisesti varmistaa, että PFAS-yhdisteiden käytöstä luovutaan vaiheittain EU:ssa, ellei käytön osoiteta olevan yhteiskunnan kannalta välttämätöntä.

Vaikka joillekin PFAS-ryhmän aineille ollaan jo luomassa rajoituksia REACH-asetuksen alla ja jotkin PFAS-yhdisteet kuuluvat EU:n pysyviä orgaanisia yhdisteitä (POP-yhdisteet) rajoittavan asetuksen ((EU) 2019/1021) piiriin, tämä todetaan riittämättömäksi. PFAS-yhdisteiden käyttöä ei voida tehokkaasti säännellä tai niiden aiheuttamia riskejä hallita kohdentamalla toimenpiteitä yhteen PFAS-ryhmän yhdisteeseen kerrallaan, sillä PFAS-ryhmään kuuluu tuhansia eri yhdisteitä. Lisäksi yksittäisen PFAS-yhdisteen rajoittaminen johtaa useimmiten sen korvaamiseen toisella PFAS-ryhmän aineella. Tämän vuoksi PFAS-yhdisteiden osalta tarvitaan kokonaisvaltainen koko aineryhmää koskeva lähestymistapa.

Tiedonannossa esitetään, että PFAS-yhdisteitä rajoitetaan ja niiden aiheuttamia riskejä hallitaan lainsäädäntöaloittein (ml. kemikaali-, vesi-, jäte- ja elintarvikelainsäädäntö sekä teollisuuden päästöjen ehkäisyä koskeva sääntely) sekä horisontaalisesti mm. kiertotalouden toimintasuunnitelman sekä kestävä tuotepolitiikan aloitteiden kautta. Lisäksi PFAS-yhdisteiden rajoittamispyrkimyksissä EU:n aktiivinen osallistuminen kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten (OECD ja YK) puitteissa tehtävään kemikaaliyhteistyöhön on tärkeää.

Komission tiedonannossa PFAS-yhdisteiden rajoittamiseksi ehdotetut keskeisimmät lainsäädäntöaloitteet:

- Ehdotus PFAS-yhdisteiden käytön rajoittamisesta REACH-asetuksen nojalla kaikissa muissa kuin välttämättömissä käyttötarkoituksissa (REACH-komiteamenettely).
- Ehdotus CLP-asetuksen muuttamiseksi siten, että siihen sisällytetään uusia vaaraluokkia hormonaalisille haitta-aineille, biokertyville ja myrkyllisille (PBT) sekä erittäin hitaasti hajoaville ja erittäin biokertyville (vPvB) aineille sekä hitaasti hajoaville ja kulkeutuville aineille ja näitä vaaraluokkia sovelletaan kaikessa lainsäädännössä.
- Vesipolitiikan puitedirektiivin nojalla annetun ympäristön laatu- ja ympäristön laatu- ja pohjavesidirektiivin liitteiden tarkistaminen PFAS-yhdisteiden lisäämiseksi niihin mahdollisuuksien mukaan ryhmänä.
- Ehdotus jäteväiheen PFAS-päästöihin puuttumiseksi muun muassa tarkistamalla puhdistamolietedirektiivin mukaista sääntelyä.
- Ehdotus teollisuuden päästöjä sekä epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevaa eurooppalaista rekisteriä koskevan lainsäädännön tarkistamisesta teollisuuslaitosten PFAS-päästöihin puuttumiseksi ja niistä raportoimiseksi.
- Puuttuminen PFAS-yhdisteiden esiintymiseen elintarvikkeissa ottamalla käyttöön raja-arvot elintarvikkeissa olevia vierasaineita koskevassa lainsäädännössä.

Tiedonannossa todetaan, että PFAS-yhdisteillä on myös välttämättömiä käyttäjiä (mm. lääkinnälliset laitteet), joissa niitä ei voida toistaiseksi korvata ja jotka tulee jatkossakin mahdollistaa. Tämän vuoksi PFAS-rajoitustoimien yhteydessä tulisi määritellä myös sellaiset PFAS-yhdisteiden käytöt, jotka ovat yhteiskunnallisesti välttämättömiä.

Kemikaalien yhteisvaikutukset

Tiedonannossa todetaan, että yleisellä tasolla ei ole nimenomaisia vaatimuksia tahattomien seosten aiheuttamien vaikutusten ottamisesta huomioon. Jotta vaikutuksiin

voitaisiin puuttua asianmukaisesti, tarvitaan johdonmukaisia oikeudellisia vaatimuksia. Seosten vaikutus on otettava huomioon ja sisällytettävä yleisemmin kemiallisten aineiden riskinarviointeihin, koska ei ole realistisesti mahdollista arvioida ja säädellä kaikkia mahdollisia kemikaalien yhdistelmiä. Komissio aikoo selvittää seoksen arviointikertoimen tai -kertoimien sisällyttämistä REACH-asetuksen kemikaaliturvallisuusarviointiin. Komissio aikoo myös ottaa käyttöön tai lujittaa säännöksiä, joilla otetaan huomioon yhteisvaikutukset muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä, kuten vettä, elintarvikelisiä aineita, leluja, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja, pesuaineita ja kosmetiikkaa koskevassa lainsäädännössä.

Yhteisvaikutuksia käsittelevän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2020) 250 final) mukaan parempi käytettävissä olevien tietojen vaihto sääntelyalueiden ja asianomaisten elinten välillä on myös ratkaisevan tärkeää seosten riskinarvioinnissa. Tutkiakseen mahdollisuutta lisätä avoimuutta ja tiedonvaihtoa komissio on käynnistänyt Euroopan parlamentin pyynnöstä toteutettavuustutkimuksen kemikaaliturvallisuustietojen yhteisestä avoimesta alustasta.

Komission yksiköiden valmisteluasiakirjan johtopäätöksenä on, että nykyisessä riskinarviointijärjestelmässä ei oteta huomioon tahattomien kemiallisten seosten altistumista ja vaikutuksia. Vaikka tiedon laadun ja saatavuuden parantamisessa onkin tapahtunut edistystä viime vuosikymmenen aikana, tahattomissa seoksissa esiintyvälle myrkyllisyydelle ja kemiallisille altistumisille on edelleen huomattavia puutteita ja tämä haittaa tahattomien seosten yksityiskohtaista arviointia myös tulevaisuudessa. Jotta tahattomia seoksia voidaan käsitellä laajasti ja järjestelmällisesti jo lähitulevaisuudessa, tarvitaan käytännöllinen ja toimiva lähestymistapa, joka voidaan toteuttaa vallitsevista tietovajeista huolimatta. Tämän vuoksi komissio aikoo ehdottaa seosten arviointikertoimen käyttämistä riskinarvioinnissa. Valmisteluasiakirjassa todetaan myös, että yksittäisten kemikaalien kieltäminen tai rajoittaminen ja etenkin ryhmittäinen lähestymistapa, vähentää osaltaan myös yhteisvaikutuksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 20.11.2020.

Ympäristöjaoston (EU23) ja kilpailukykyjaoston (EU8) kirjallinen menettely 10.-12.11.2020.

Komission tiedonannon esittely ympäristöjaoston (EU23) kokouksessa 3.11.2020.

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tiedonantoon sisältyvien aloitteiden ja lainsäädäntöehdotusten täsmentyessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2020) 667 final
SWD(2020) 225 final, SWD(2020) 247 final, SWD(2020) 248 final, SWD(2020) 249 final, SWD(2020) 250 final, SWD(2020) 251 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hinni Papponen, YM, hinni.papponen@ym.fi, 050 415 6492
Hanna Korhonen, STM, hanna.korhonen@stm.fi, 050 386 4252

EUTORI-tunnus

EU/2020/1523

Liitteet**Viite**

Asiasanat	kemikaalit, ympäristö, hormonitoimintaa häiritsevät yhdisteet
Hoitaa	STM, YM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, TEM, UM, VNK, VTV
